

Na hribček kronanja.

Sprevod v kraljevi grad se bo pomikal po Tarnok-ulici čez Disov trg, po Jarjevski ulici na trg Sv. Jurija. Predno pa odidejo udeleženci spreveda v grad, se ustavijo še pri hribčku kronanja, ki se nahaja na trgu Sv. Jurija. Njegovo Veličanstvo ogrski kralj se poda na konju na hribček. Na hribčku bo napravil z mečem sv. Stefana štiri zamaha na vse štiri strani sveta. Knezo-nadško-primas bo nato čital kraljevo prisego na ustavo. Kralj glasno ponavlja besede prisega. Po prisegi bo kralj na konju zapustil hribček in se bo vrnil obdan od spremstva na konjih, v kraljevi dvorec.

Palatin.

Palatin je kraljev namestnik, ki je v prejšnjih časih stalno prebival v Budim ešti. Ker sedaj Ogrska nima no enega palatina, bo ogrski državni zbor izvolil namestnika palatina, ki bo ob enem z ostrogonskim knezo-nadško-primasom kronal kralja Karla in kraljico Cito.

Pojedina po kronanju.

Zadnji obred kronanja je pojedina. Člani drž. zbornice in velikaši, ki so bili pri kronanju v cerkvi, se podajo v nalaše za to pripravljeno dvorano kraljevega gradu, kamor se podajo tudi kralj in kraljica z ožjim spremstvom. Kralj in kraljica se vsedeta na nekoliko višji sedež ob pogrneni mizi.

Pojedine se vdeležijo razven kralja in kraljice še tudi primas-nadško-ostrogonski, papežev nuncij, nadško iz Kaloše in namestnik palatina.

Kralju in kraljici strežejo pod vodstvom najvišjega dvornega točaja državni poslanci, katere je državna zbornica nalaše v ta namen izvolila. Pri pojedini ima knez-primas slovesno napitnico na kralja in kraljico.

Po končani pojedini zapusti dvorano kraljeva dvojica in višje spremstvo. Člani obeh zbornic se nato zberejo k seji v državni zbornici, sestavijo in podpišejo zapisnik kronanja. Obred kronanja je s tem končan.

Popoldne istega dne se bodo kraljici poklonile dvorne gospe in gospe za to določenih drugih dostojanstvenikov.

Postranski obredi kronanja.

V zvezi s kronanjem je še tudi več drugih obredov. Krona sv. Stefana in druga kraljeva znamenja za kronanje se prenesejo iz kraja, kjer so bila shranjena, v kraljevo stanovanje, od tam v cerkev, kjer se vrši kronanje, po dovršenem kronanju se pa za nekaj ur izpostavijo v cerkvi, nakar se zopet shranijo v določene prostore. Krona sv. Stefana in druga znamenja za kronanje se prenesejo 2 dni pred kronanjem v notranje prostore kraljevega gradu z namenom, da se za kronanje primerno pripravijo, zlasti plaše sv. Stefana sme samo kraljica z lastno roko primerno pripraviti.

Dan pred kronanjem se prenese krona sv. Stefana in druga kraljevska znamenja za kronanje v slovesnem sprevodu iz kraljevega gradu v cerkev, kjer se vrši kronanje in se poizkušajo v stransko kapelico cerkve, v takozvano loretsko kapelico.

Po dovršenem kronanju prenesejo istotako krono sv. Stefana in druga kraljevska znamenja v slovesnem sprevodu v cerkev, kjer se javno izpostavijo skozi tri dni. Tretjega dne se prenesejo nazaj v kraljevi grad, kjer se shranijo na določenem prostoru. Te obrede izvršujejo dva od kralja imenovana komisarja, oba stražarja krone sv. Stefana, namestnik najvišjega sodnega dvora ter odposlanstvo obeh zbornic.

Priprave za kronanje.

V velikanski dvorani kraljevega gradu, kjer je shranjena krona sv. Stefana, se je vršil dne 15. decembra opoldne komisijonalni ogled na licu mesta. Udeležili so se ga stražar krone grof Bela Szechenyi, dvorni maršal ogrski grof Nikolaj Szecsen, ravnatelj za dvorne obrede dvorni svetnik Nepalek, vodja dvornega maršalskega urada dvorni svetnik Aladar Szegedy-Massak, ministrski svetnik v pravosodnem ministrstvu Julij Tomezanyi, poveljnik kronске straže major Julij Halas in tajnik ministrskega predsedstva baron Karel Kazy. Komisija se je prepritala, da je železna omara, v kateri je shranjena krona sv. Stefana, nepoškodovana, da je kraljevi pečat nepoškodovan ter da je tudi plaše sv. Stefana, ki je razgrnjen na železno ploščo, popolnoma nedotaknjen. Skrinje pri tej priliki niso odprli, ker je potreba posebnega kraljevega dovoljenja, da smejo ta kraljevi pečat odstraniti. Dan pred kronanjem bodo položili krono sv. Stefana na nalaše za to zgrajen krasen voz in jo prepeljali do cerkve za kronanje. Za vozom bodo korakali čuvaji krone, na čelu jim poveljnik, stražarji krone s helbardami. Po končani komisiji so zaklenili dvorano s ključem obeh čuvaiev krone in s ključem ministrskega predsednika. — Novi čuvaj krone grof Julij Ambroczy bo storil prisego pred kronanjem, ob priliki, ko se bo odstranil pečat od železne skrinje, v kateri je shranjena krona sv. Stefana.

Ljudsko prerokovanje.

O kronanju kralja in kraljice je med narodi na Ogrskem razširjenih cela vrsta prerokovanj in pravljic. Med Slovaki je razširjeno sledeče prerokovanje: Ako na dan kronanja deži ali sneži, bo vladal kralj v bogatih letih. Pšenica in rž bo rodila stoteri sad, žitne shrambe bodo polne najzlahnejšega žita, in vsako drugo leto bo toliko vina, da bo primanjkovalo posode. In „najvišja gospodinja“ (kraljica) bodo imela srečo pri živinoreji in gospodinjstvu sploh. Masti in mesa ter pogač bo toliko, da bodo popotniki pri vsaki hiši dobro postreženi. Ako se na dan kronanja med dežjem ali snegom za nekaj časa pokaže tudi zlato sonce, bo imel kralj tako nazobljene svoje blagajne, da mu ne bo treba naložiti deželnih davkov. Če je ta dan mirno vreme, brez vetra, bo za časa vladanja novega kralja vladal mir in red. Kralj bo živel v miru s svojimi sosedi in ne bo prelival krvi. Ako se kralju pri kronanju in prisegi nobena beseda ne spodreče, bo imel srečo v družini, ako pa mu kaka beseda spodleti, pa se že na dan kronanja zbirajo črni oblaki nad njim in njegovo hišo.

Ako celi dan sije sonce, bo na Ogrskem zaporedoma več let tako slaba letina, da bo primanjkovalo kruha tudi v kraljevi družini. Ako je čez opoldan gosta megla, kraljica ne bo imela sreče pri svojem gospodinjstvu, ne pri živinoreji. Viher in vetrovi na dan kronanja pomešajo, da bodo za časa kraljevanja novega kralja nastali domači in zunanji prepiri ter krvave vojske.

Novo ministrstvo.

Körberjevo ministrstvo je odstopilo. Bilo je le 45 dni v službi. Cesar je pozval dr. Spitzmüllerja, trgovskega ministra v Stürgkhovem ministrstvu, da sestavi novo ministrstvo. Do danes, dne 20. dec., še Spitzmüller ni sestavil novega kabineta.

Zakaj je Körber odstopil? Stürgkh je z Ogr dogovoril novo pogodbo, kakor pravijo, za dobo 20 let. Körber je pregledal nove pogodbene točke z avstrijskega stališča in ni bil z njimi zadovoljen. Ogrji pa so zahtevali, da se naj pogodba sklene, kakor so jo dogovorili s Stürgkhom, nespremenjena in se naj vzakoni kakor najhitreje, t. j. že pred novim letom 1917. Körber se ni hotel udati, po njegovih mislih bi bila avstrijska državna polovica oškodovana, in je rajše odstopil. Spitzmüller je sprejel sestavo novega ministrstva in se je s tem izrekel, da sprejme za Ogr ugodno pogodbo. Saj je tudi sam pri njej v odlični meri sodeloval kot trgovski minister.

Nemške avstrijske stranke silijo v Spitzmüllerja že sedaj, predno je sestavil ministrstvo, da, predno sklječe državni zbor, brez njega vzakoni v Avstriji tudi nemščino kot državni jezik, da odcepi Galicijo, da uredi razmere na Češkem v nemškem smislu in da upelja za državni zbor nov pravilnik z nemškim razpravljalnim jezikom. Nemške narodnosti, ki so v Avstriji v večini, pa temu odločno ugovarjajo, ker se mera na vse narodnosti emati ozir, če se Avstrija nanovo uredi, in ne samo na nemško. Politične razmere v javnosti in državnem zboru bi se neizmerno poostriale, ako bi Spitzmüller poslušal samo Nemce.

Oče Spitzmüllerjev je bil rodom žid in zdravnik na Dunaju. Sin je že krščen. Predno je postal Spitzmüller trgovski minister, je bil upravitelj Rothsildove banke na Dunaju. Za to tudi kmetje ne sprejemajo Spitzmüllerjevega ministrstva z nobenim navdušenjem. Kakor se sliši, Hrvat in Slovenci tudi v tem kabinetu ne dobijo nobenega zastopnika. Bog varuj Avstrijo in njene narode vsega hudega!

List „Pravo Lidu“ in drugi češki listi so prinesli vest, da je dr. Spitzmüllerjevo ministrstvo le prehodno in da je pravi kandidat za ministrsko predsedništvo Konrad princ Hohenlohe, sedanjí skupni finančni minister in prejšnji cesarski namestnik v Trstu. Tudi „Neueste Münchener Nachrichten“ in drugi nemški listi prinašajo to vest.

Zelo zanimivo je, kar prinaša „Tagespost“ o novem ministrskem predsedniku. Pravi, da je Spitzmüller voditelj velekapitalističnih krogov, ki se zbirajo okoli Rothsildove banke in da ima svojega najhujšega nasprotnika v ravnatelju dunajske Zemeljske banke dr. Sieghartu, ki je tudi zbral okoli sebe cel venec kapitalistov. Pričakovati je torej, da se bo za kulisami bil boj med različnimi kapitalističnimi strujami, a nepoučena javnost bo mislila, da se gre za važne zadeve države, dežel in narodov.

Ako res misli dr. Spitzmüller izvesti kake izpremembe v notranji uredbi Avstrije, potem bi bilo le samo spodobno, ampak tudi potrebno, da pokliče v svoj kabinet tudi zastopnika avstrijskih Jugoslovancev, kajti dr. Spitzmüller ne pozna naših razmer in najmanj. Avstrijski Jugoslovanci zelo težko občutijo to zapostavljanje, ki se jim prizadaja od ministrstva do ministrstva. Zakaj bi se naj z nami ne postopalo ravno tako kakor z drugimi avstrijskimi narodi, tega ne razumemo v današnjih časih prav nič več. Gotovo je pomen Hrvatov in Slovencev za državo tako velik kakor kateregakoli drugega naroda.

Načrtovani glasovi pa pravijo, da hoče Spitzmüller vladati z državnim zborom. V tem smislu bo baje sestavil tudi svoj kabinet. Govori se, da to kabinet tako-le izgleda:

Predsedstvo: Spitzmüller; notranje: Handl; domobranstvo: Georg; pravosodje: Senk; bogočastje: Husarek; železnice: Förster; javna dela: Trnka; poljedelstvo: Serenyi; trgovina: negotovo; finance: Wimmer; Galicija: Bobžinski. Izmed teh so Trnka in Serenyi Čeha, Bobžinski in Senk Poljaka in drugi Nemci.

Grčija.

Četverosporazum je zahteval od Grčije, da mora premestiti vse grške čete iz severnega dela Grčije v južno Grčijo, da ne bi padle Sarrailovi armadi v hrbet. Zahtevi se je morala Grčija ukloniti. — Blokada ali zaprtje grške obali po četverosporazumovih vojnih ladjah se nadaljuje. Grški kralj je proglasil Venizelosa za izdajalca domovine. Grško vladno časopisje izjavlja, da so Grki odločno pripravljeno braniti do skrajnosti neodvisnost Grčije napram četverosporazumu, ki pritiska z novimi nasilstvi na ubogo deželo. Zasedel je dva grška otoka ter zahteval, da Grčija umakne iz Aten vse svoje čete. Grška vlada je proti temu novemu nasilstvu vložila odločen ugovor.

Rumunsko bojišče.

V Rumuniji so naši od zadnjega našega poročila prekoračili reki Buzeu (izvira na Sedmograškem in se izliva v Dnjestr) in Kalmatujul (se izliva severno od Harsove v Donavo) in se bližajo reki Seret, kjer pripravljajo Rumuni in Rusi glavni odpor. Dne 14. decembra smo zavzeli mesto Buzeu, ki leži 90 km severovzhodno od Bukarešte ob reki Buzeu. Mesto je velevažno železniško križišče. Sedaj stojijo naši že kakih 15—20 km severno mesta Buzeu.

Tudi v Dobruči smo začeli zopet prodirati. Bolgari so potisnili Rumune in Ruse preko črte Bahadah—Ostrovo.

V gorovju severno od mesta Buzeu je več rumunskih divizij popolnoma odrezanih od ostale armade. V severovzhodnem obmejnem sedmograškem gorovju se vršijo hudi boji med našimi in rusko-rumunskimi četami. Naše postojanke so trdne.

Naša sedanja rumunska fronta se je v teku 1 meseca skrajšala za 900 km. Naši imajo zasedene že več kot polovico Rumunije.

Naš plen v Rumuniji.

V bojih z Rumuni so naše čete zavsem vjele 165.000 mož, med temi 1700 častnikov, 422 poljskih topov, 21 težkih možnarjev, 364 strojnih pušk in 200 tisoč navadnih pušk. Nadalje je prišlo v naše roke: 156 železniških lokomotiv in 4400 železniških vozov. Koliko smo uplenili žita in drugih živil ter drugega vojnega gradiva, še ni natanko dognano. Plen je tako velik, da se cele naše armade v Rumuniji lahko prehranjajo in se še poleg tega pošiljajo velike množine živil v Avstrijo in Nemčijo.

Rusko bojišče.

Rusi poskušajo sedaj tu, sedaj tam predreti našo bojno črto. Napadajo v prostoru vzhodno od Kezdivasarhelyja, v bukovinskih Karpatih, ob železnici Tarnopol—Zlocov, zahodno od Lucka in na severu pri Dvinskem, a povsod brez uspeha. Zadnje dni pošiljajo Rusi močne čete ob spodnji tok reke Seret — Rumunom na pomoč.

Italijansko bojišče.

Glavni dogodek zadnjih dni na laški fronti je obisk cesarja Karla pri Berovičevi armadi. (Glej naš uvodni članek!) Slehernega slovenskega vojaka bo gotovo navdahnilo posebno veselje, da naš vladar govori slovenski ter priznava in hvali požrtvovalnost našega naroda.

Sicer pa na laški fronti razun artilerijskega ognja nič posebnega.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču hudi boji severno od Verduna Dne 15. decembra se je Francozom severno od Verduna po večdnevni artilerijski pripravi posrečilo potisniti Nemce za 3 km nazaj, zavzeti verdunski predutrdbi Hardaumont in Besovaux ter dve vasi; v bojih dne 18. decembra pa nemško postojanko Chambrette ob reki Mozi.